DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO

Nr. 9 (143) Równe, dnia 10 listopada 1937 r. ROK XIV.

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

86

Odpis.

PREZES RADY MINISTRÓW
Nr. 42-2/78

Warszawa, dnia 5.X.1937 r.

Oddłużenie funkcjonariuszów państwowych. Zaliczki na uposażenie.

OKÓLNIK Nr. 26

Do
WSZYSTKICH PP. MINISTRÓW
w Warszawie

Zebrane dane o przebiegu akcji oddłużenia funkcjonariuszów państwowych, zarządzonej okólnikiem z dnia 25 lutego 1936 r. Nr. 42-2/28 wskazują, że akcja ta w niektórych działach zarządu państwowego jest już ukończona, zaś w innych działach pozostała do rozpatrzenia niewielka ilość zgłoszeń.

Przeszło półtoraroczne trwanie akcji oddłużeniowej pozwala na przyjęcie, że pozostało już nie wielu funkcjonariuszów, którzy odpowiadając warunkom powołanego wyżej okólnika, mogliby się ubiegać o pożyczki oddłużeniowe.

W celu więc zakończenia powyższej akcji ustalam termin, do którego mogą być wnoszone podania o pożyczki oddłużeniowe na dzień 31 grudnia 1937 r.

Równocześnie zmieniam okólnik z dnia 20 kwietnia 1937 r. Nr. 42-2/47 w tym kierunku, że przekazywanie na „rachunek oddłużenia" połowy wpływów ze zwrotu zaliczek na uposażenie ustaje z chwilą, gdy przekazane sumy łącznie ze zwrotami udzielonych już pożyczek oddłużeniowych będą wystarczające na uwzględnienie podań odpowiadających warunkom okólnika.

Sumy pozostałe na „rachunku oddłużenia" po uwzględnieniu wszystkich podań, winny być przelane na fundusz zaliczkowy. Dotyczy to zarówno sum przekazanych na „rachunek oddłużenia" ze zwrotu zaliczek, jak i rat potrąconych pożyczek oddłużeniowych.

Po osiągnięciu w danym dziale zarządu państwowego sum wystarczających na udzielenie funkcjonariuszom państwowym, odpowiadającym warunkom okólnika, pożyczek oddłużeniowych, uchylam punkt IV okólnika swego z dnia 25 lutego 1936 r. Nr. 42-2/28 i przywracam moc okólnika z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr. 42-2/18 w sprawie zaliczek na uposażenie.

W związku z art. 11 ustawy skarbowej z dnia 29 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 147), na podstawie którego została przedłużona moc obowiązująca dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503), wstrzymuję wejście w życie postanowień punktu III okólnika z dnia 25 lutego 1936 r. Nr. 42-2/28 co do spłaty zaliczek na uposażenie w pełnej wysokości raty normalnej od dnia 1 grudnia 1937 r. i przedłużam okres ulgowych spłat w wysokości 40% względnie 50% do dn. 31 marca 1938 r.

Równocześnie proszę PP. Ministrów o nadesłanie po ukończeniu akcji oddłużenia sprawozdań do prezydium Rady Ministrów i Ministerstwa Skarbu.

Prezes Rady Ministrów
(—) Sławoj Składkowski.

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO
WOŁYŃSKIEGO
Nr. BP-24196/37.

Równe, dnia 23 paźdz. 1937 r.

Oddłużenie funkcjonariuszów państwowych. Zaliczki na uposażenie.

Powyższy Okólnik Nr. 26 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 października 1937 r. Nr. 42-2/78 (Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 92 z dnia 14.X.1937 r. BP-24076/37) podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr E. Nowicki

87

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr. 66

z dnia 8 lipca 1937 r. (II W-4412/37).

w sprawie ruchu krajoznawczego wśród młodzieży szkolnej.

Nawiązując do okólnika nr. 90 z dnia 22 października 1935 r. (I Pol-1251/35) Ministerstwo zwraca uwagę na wysokie wartości naukowe i wychowawcze ruchu krajoznawczego wśród młodzieży. Wszak wycieczki krajoznawcze wybitnie umożliwiają nauczycielstwu obserwacje młodzieży poza murami szkoły i dają dużo sposobności do oddziaływania wychowawczego, a młodzież uczą na konkretnych i realnych przykładach organizacji zespołowych przedsięwzięć. Wycieczki krajoznawcze pogłębiają i uzupełniają w myśl obowiązujących programów wiedzę nabytą w szkole zwłaszcza zaś wiadomości z geografii, przyrody i kultury polskiej, a zmuszając do pokonywania trudności, wzmacniają tężyznę fizyczną przez zaprawianie do dłuższych marszów i znoszenia niewygód. Na krajoznawcze wycieczki bliższe i dalsze oraz na obozy letnie powinny być szczególnie wyzyskane przez szkoły okresy wiosenny, letni i jesienny. Dlatego planowa na szereg lat z góry ustalona praca w tym kierunku powinna przyczynić się do rozbudzenia w młodym pokoleniu umiłowania wędrówek po kraju rodzinnym i do krzewienia tą drogą miłości ziemi ojczystej.

W pracy nad podniesieniem ruchu krajoznawczego wsród młodzieży dużą pomoc mogą mieć dyrekcje i kierownictwa szkół w należycie zorganizowanych szkolnych kołach krajoznawczych, których organem jest wydawany w Krakowie miesięcznik „Orli Lot".

Ministerstwo przypomina opiekunom szkolnych kół krajoznawczych obowiązek zgłoszenia swego akcesu do Komisji Kół Krajoznawczych młodzieży szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego celem rejestracji kół i współpracy. Siedzibą Komisji jak i redakcji „Orlego Lotu" jest Kraków (Oleandry 4, Miejski Dom Wycieczkowy). W tych Okręgach Szkolnych, na terenie których istnieją sekcje okręgowe Komisji, lub przewidziane w większych miastach miejscowe koła opiekunów kół krajoznawczych młodzieży szkolnej zgłoszenia powinny być dokonane przez odpowiednie niższe jednostki organizacyjne.

Kuratoria podając niniejszy okólnik do wiodomości dyrekcjom i kierownictwom szkół zwrócą uwagę na potrzebę należytego uwzględniania ruchu krajoznawczego w planach pracy szkół na najbliższy rok szkolny i lata następne z zestrzeżeniem, aby to nie wpłynęło ujemnie na realizację programu nauki. Równocześnie Kuratoria powiadomią szkoły, czy w ich okręgu szkolnym powstała Sekcja Okręgowa Komisji i jaki jest jej adres.

Ministerstwo prosi Kuratoria o podanie do wiadomości nazwiska tego wizytatora, któremu w myśl okólnika z dnia 22 października 1935 r. powierzono współpracę z Sekcją Okręgową Komisji. Kuratoria zawiadomią o tym również Przewodniczącego Komisji Kół Krajoznawczych młodzieży szkolnej w Krakowie. Ewentualne późniejsze zmiany w przydziale referatu krajoznawczego należy zgłaszać dodatkowo.

Ministerstwo prosi wymienonych w piśmie PP. Wizytatorów, by umożliwiały Przewodniczącemu Komisji Kół Krajoznawczych przeprowadzenie rejestracji kół i zbieranie w miarę możliwości innych materiałów z dziedziny ruchu krajoznawczego wśród młodzieży szkolnej.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek Błeszyński.

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO — Równe, dnia 28.X.1937 r.

Nr. II-15160/37.

W sprawie ruchu krajoznawczego wśród młodzieży szkolnej.

Podając powyższy okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Dyrekcjom i Kierownictwom szkół do wiadomości, zwracam uwagę na potrzebę zainteresowania gron nauczycielskich ruchem krajoznawczym wśród młodzieży szkolnej.

Jednocześnie zawiadamiam że opiekę nad Kołami Krajoznawczymi młodzieży szkolnej z ramienia Kuratorium Okręgu Szkolnego Wołyńskiego objął wizytator szkół średnich ogólnokształcących p. Stanisław Kempf.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki

88

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO — Odpis.

Warszawa

Dnia 1 października 1937 r.

Nr. II OP-8848/37.

Praca nauczycielska na kursach dla przedpoborowych.

Spomiędzy wielu prac, jakie wykonuje ofiarnie i bezinteresownie nauczyciel szkoły powszechnej na terenie pozaszkolnym, należy szczególnie podkreślić z uznaniem jego sku-

teczną pracę *na kursach dla młodzieży przedpoborowej.*

W ub. roku szkolnym kilka tysięcy nauczycieli we wschodnich okręgach szkolnych zorganizowało ponad 4.000 takich kursów, z których skorzystało 44.000 słuchaczy, mających za rok lub dwa lata wstąpić w szeregi armii polskiej. Nauczyciele ci jak najlepiej wykonali w ten sposób apel Naczelnego Wodza, wzywającego do wzmożenia obronności Polski. Oni bowiem istotnie wzmocnili „duszę prostego żołnierza, która jest podstawą armii".

Praca na kursach dla przedpoborowych, prowadzona w wieczornej porze, po żmudnej pracy nad dziatwą szkolną w ciągu dnia, wymagała planowego niemal codziennego wysiłku. Ministerstwo W. R. i O. P. uznaje słuszność zasady, że za taką pracę na kursach dla młodzieży przedpoborowej, organizowanych zgodnie ze wskazówkami władz szkolnych, należy wypłacać nauczycielstwu dodatkowe wynagrodzenie; w ub. roku szkolnym wypłacono niewielkie kwoty jedynie nauczycielstwu z Okręgu Szkolnego Brzeskiego, gdzie akcję kształcenia młodzieży przedpoborowej najwcześniej rozpoczęto. Ministerstwo poczyni starania, aby w roku szkolnym 1937/38 także w innych okręgach szkolnych objętych akcją, wynagrodzenia mogły być wypłacone.

Rozpoczęta akcja kształcenia przedpoborowych będzie nadal konsekwentnie kontynuowana; jej ciągłość i skuteczność uzależniona jest nie tylko od środków materialnych, lecz w większym stopniu od siły moralnej i postawy ofiarnej nauczycielstwa.

Dlatego podkreślając ważność tej pracy dla siły obronnej Państwa — zachęcam gorąco nauczycielstwo do dalszej wydatnej i ofiarnej pracy na kursach dla przedpoborowych, jakie w b. roku szkolnym będą zorganizowane. Wyrażam też uznanie i dziękuję nauczycielstwu z okręgów wileńskiego, brzeskiego, wołyńskiego, lwowskiego, lubelskiego, i krakowskiego za ofiarny i obfity w plony trud.

Ministerstwo prosi o podanie do wiadomości ogółu nauczycielstwa powyższego pisma.

w. z. Ministra

(—) J. F. Bleszyński.

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO — Równe, dn. 18.X.1937 r.

Nr. I. O. P. 23035/37

Praca nauczycielstwa na kursach dla przedpoborowych.

Powyższe pismo Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaję do wiadomosci.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki.

89

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P.

dnia 25 września 1937 r. Nr. II S-8443/37.

Zmiana p. 6 zarządzenia Nr. II S-4832/37 w sprawie wynagrodzenia członków komisyj egzaminacyjnych za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.

Nawiązując do zarządzenia z dn. 26 czerwca 1937 r. Nr. II-S-4832/37 *) w sprawie wynagrodzenia członków komisyj egzaminacyjnych za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, Ministerstwo zmienia ostatni (6) punkt tego zarządzenia, nadając mu następujące brzmienie:

„Woźni szkół państwowych, o ile są zatrudnieni poza obowiązkowymi godzinami przy odbywaniu egzaminów ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, otrzymują za każdą godzinę 0,50 zł.".

Okólniki Nr. 3 z dnia 9 stycznia 1932 r. (II S-22099/31) i Nr. 35 z dnia 13 marca 1934 r. (II S-1480/34) w sprawie wynagrodzenia członków maturalnych komisyj egzaminacyjnych w szkołach średnich, ogólnokształcących — uchyla się.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek Błeszyński.

90

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr. 87

z dnia 16 września 1937 r. (II W-8188/37)

w sprawie prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych.

Uzupełniając okólnik Nr. 61 **) z dnia 30 czerwca r. b. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że przez „odpowiednie warunki do prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych" rozumieć należy warunki określone ogólnymi wskazaniami higieny. W razie wątpliwości dyrekcje szkół średnich zasięgają opinii lekarzy szkolnych, w szkolnictwie powszechnym inspektorzy szkolni — opinii lekarzy powiatowych.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek Błeszyński.

---

*) Dz. Urz. Kurat. O.S.Woł. Nr. 7, poz. 67 z 1937 r.

**) Dz. Urz. Kurat. O. S. Woł. Nr. 7, poz. 65 z 1937 r.

91

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P.

z dnia 15 października 1937 r. Nr. Szt-3666/37

w sprawie kinoteatru objazdowego Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwala Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich im. Gen. J. Sowińskiego w myśl okólnika Nr. 84 z dnia 30 września 1935 r. (I Pol-2474/35) (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 poz. 182) na wyświetlanie filmu p. t. „Orlątko" we wszystkich szkołach Rzeczypospolitej w ciągu roku szkolnego 1937/38 pod warunkiem ścisłego przestrzegania treści wspomnianego okólnika, a w szczególności pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństw podczas wyświetlania filmu, sprawności w organizowaniu pokazów oraz posługiwania się kopiami w zupełnie dobrym stanie.

Zarazem Ministerstwo zaznacza, że zezwolenie niniejsze, zgodnie z punktem 7 wymienionego okólnika, nie może być uważane za polecenie i w niczym nie ogranicza swobody kierownictw i dyrekcyj szkół w dopuszczeniu powyższego filmu do wyświetlania w obrębie poszczególnych zakładów naukowych.

Naczelnik Wydziału
(—) Dr Wł. Zawistowski.

92

OKÓLNIK KURATORIUM O. S. WOŁYŃSKIEGO

z dnia 23 października 1937 r. Nr.I.O.R.22777/37.

o sposobie odpisywania z ksiąg inwentarza szkół powszechnych przedmiotów zniszczonych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w piśmie z dnia 29 września 1937 r. Nr. I.R.-6919/37 wyjaśniło, że zatwierdzania wniosków kierowników publicznych szkół powszechnych w sprawie odpisywania z ksiąg inwentarzowych przedmiotów zbędnymi, stanowiącymi własność Skarbu Państwa, a zakwalifikowanych i oszacowanych komisyjnie, należy do kompetencji Inspektorów Szkolnych, o ile wartość ogólna oszacowanego inwentarza nie przekracza kwoty zł. 300.- Gdy wartość inwentarza będącego przedmiotem protokółu komisji kwalifikacyjnej, przekracza zł. 300,- odnośne wnioski zatwierdza Kuratorium.

Jednocześnie Ministerstwo wyjaśniło, że w miejscowościach szkolnych, oddalonych od siedzib władz skarbowych, w skład komisyj, o których mowa w § 2 przepisów, obowiązujących przy sprzedaży, wymianie lub odstąpieniu przedmiotów zbędnych oraz odpisaniu z ksiąg inwentarzowych przedmiotów zniszczonych, dołączonych do okólnika Ministerstwa z dnia 31 maja 1930 r. (Nr. I. Prez-3452/30 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 92), może wchodzić zamiast przedstawiciela władzy skarbowej przedstawiciel urzędu gminnego.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr E. Nowicki.

93

BANK POLSKI — Odpis.

Zawiadomienie.

Począwszy od 1 października 1937 r. Bank Polski puszcza w obieg bilety bankowe 100-złotowe, opatrzone podpisem Naczelnego Dyrektora Banku Polskiego, D-ra Leona Barańskiego oraz datą 9 listopada 1934 r.

Poza tymi szczegółami nowe bilety nie różnią się niczym od znajdujących się obecnie w obiegu biletów 100-złotowych II emisji z datą 2 czerwca 1932 r.

Warszawa, dnia 23 września 1937 r.

Bank Polski.

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I
OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa,
Dia 7 października 1937 r.
Nr. I R-8109/37.
Nowe bilety bankowe 100 złotowe.

Powyższe zawiadomienie Banku Polskiego o puszczeniu w obieg nowych biletów bankowych 100-złotowych podaję do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) A. Nowak.

94

OKÓLNIK KURATORIUM O. S. WOŁYŃSKIEGO

z dnia 26.X.1937 r. Nr. II-23601/37

w sprawie ministerialnych instruktorów w szkołach średnich ogólnokształcących.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6.X.1937 r. Nr. II S-9140/37 podaję do wiadomości listę instruktorów poszczególnych przedmiotów nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących, czynnych w b. r. szkolnym wraz z rozkładem ich dyżurów w Ministerstwie i Centralnych Pracowniach Dydaktycznych (Tab. Nr. 1) oraz wykaz dni i godzin asystentów tych pracowni (Tab. Nr. 2).

Zadaniem instruktorów w b. r. szkolnym, podobnie jak w latach ubiegłych będzie współpraca i opieka nad ogniskami i grupami metodycznymi oraz w porozumieniu z Kuratorium organizacja nowych ośrodków dokształcania nauczycieli. Podczas zwiedzania szkół instruktorzy zwracać będą przede wszystkim uwagę na warunki i sposób realizowania programu w liceach ogólnokształcących.

Nadto instruktorzy języka polskiego p. p. dr. Szyszkowski i Dańcewiczowa zbierać będą materiały z zakresu realizacji programu języka polskiego w szkołach mniejszościowych zwłaszcza z niepolskim językiem nauczania a instruktor biologii p. Mączak materiały dotyczące urządzeń oraz sposobów wykorzystania obecnie istniejących ogrodów szkolnych (biologicznych).

Rozplanowanie roczne wyjazdów instruktorskich do Okręgu Szkolnego Wołyńskiego przedstawia tablica Nr. 3.

Podobnie jak w latach ubiegłych w b. r. czynna będzie czytelnia czasopism i książek przy Centr. Pracowniach Dydaktycznych w poniedziałki, środy i piątki od godz. 18—20. Przy Centr. Pracowniach oprócz obecnie czynnej wystawy aparatury chemicznej dla liceów, która trwać będzie do dnia 6 listopada— zostanie zorganizowana wystawa, obrazująca wyniki korelacji zajęć praktycznych z fizyką oraz pokazy pomocy naukowych wykonanych przez uczniów.

O terminie otwarcia tej wystawy Kuratorium zawiadomi osobnym pismem.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki.

Tabela Nr. 1.

Rozdział dyżurów instruktorów ministerialnych.

Nazwisko i imię	Przedmiot	Dyżury	
		w Ministerstwie	w pracowni dydakt.
Bielecki Bronisław	matematyka	sobota 12.30—13.30	poniedz. 18—19
Buczkowski Franciszek	zaj. prakt. i rys. szk. m.	poniedz. 13—14	poniedz. 18—19
Dańcewiczowa Jadwiga	j. polski	wtorek 13—14	poniedz. 18—19
Dewitzowa Wanda	j. niemiecki	wtorek 13—14	poniedz. 18—19
Dr Gawecki Bronisław	fizyka i prop. filoz.	poniedz. 13—14	sobota 14—15
Gemborek Edward	biologia	poniedz. 11—12	poniedz. 18—19
Harabaszewski Jan	chemia	poniedz. 14—15	poniedz. 18—19
Janiszewski Michał	geografia	piątek 13—14	poniedz. 18—19
Mączak Antoni	biologia	wtorek 10—11	poniedz. 18—19
Dr Mrozowska Halina	historia	wtorek 12—13	sobota 13—14
Nieniewska Halina	j. francuski	wtorek 13—14	poniedz. 18—19
Dr Szyszkowski Wład.	j. polski	wtorek 13.30—14.30	poniedz. 18—19
Vogelsang Maria	zaj. prakt. i rys. szk. żeńsk.	poniedz. 14—15	poniedz. 18—19

UWAGA: W sprawach realizowania programu audycyj muzycznych należy się zwracać do Tadeusza Mayznera, ministerialnego instruktora śpiewu dla szkół powszechnych. Dyżur w ministerstwie w piątek od 10—11, III piętro pokój Nr. 46. Tel. 181.

Tabela Nr. 2.

Wykaz dni i godzin, w których przyjmują asystenci C. P. D.

Pracownia	Poniedziałek	Środa	Piątek	Sobota
Języka polskiego	18—19	18—19	18—19	14—15
Języków nowożytnych	"	"	"	"
Filologii klasycznej	"	"	"	"
Historii	"	"	"	"
Wychowawcza	"	"	"	"
Geografii	"	"	"	"
Biologii	"	"	"	"
Chemii	"	"	"	"
Fizyki	"	"	"	"
Matematyki	"	"	"	"
Zajęć praktycznych — w szk. męsk.	"	"	"	"
— w szk. żeńsk.	"	"	"	nie czynna
Śpiewu i muzyki	"	"	"	"

Tabela Nr. 3.

Plan wyjazdów instruktorskich na rok szkolny 1937/38 do Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Miesiąc i rok	Nazwiska instruktorów
Październik 1937 r.	Bielecki, Gawecki i Janiszewski
Grudzień 1937 r.	Dewitzowa i Harabaszewski
Luty 1938 r.	Bielecki, Gawecki i Janiszewski
Marzec 1938 r.	Bielecki, Dewitzowa, Harabaszewski i Mrozowska

95

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P.

z dnia 14.X.1937 r. Nr. Szt.-3711/37

w sprawie filmu p.t. „Kala Nag"

Ministerstwo W. R. i O. P. poleca uwadze Kuratoriów film p. t. „Kala Nag" jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich.

Naczelnik Wydziału

(—) Dr Wł. Zawistowski

96

OKÓLNIK KURATORIUM O. S. WOŁYŃSKIEGO

z dnia 29.X.1937 r. Nr. II-15073/37

w sprawie ognisk i grup metodycznych w szkołach średnich ogólnokształcących.

Podaję do wiadomości wykaz dni przyjęć na lekcjach w ogniskach i grupach metodycznych i dni, w których kierownicy ognisk i grup metodycznych udzielają porad i informacji.

Korespondencję z kierownikami ognisk i grup metodycznych we wszystkich sprawach związanych z nauczaniem danego przedmiotu oraz z pracą zespołów metodycznych należy przesyłać przez kancelarię szkolną.

Przypominam przy tym o potrzebie porozumienia się z ogniskami i grupami metodycznymi w sprawach pomocy naukowych, urządzeń pracowni, ogrodów szkolnych i t. p.

Jednocześnie zwracam uwagę na komunikat ognisk i grup metodycznych w sprawie planu pracy na rok szkolny 1937/38, zamieszczony w dziale komunikatów Nr. 9 Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Wołyńskiego.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki.

WYKAZ

dni przyjęć na lekcjach w ogniskach i grupach metodycznych oraz dni, w których kierownicy ognisk i grup metodycznych udzielają porad i informacji.

NAZWA OGNISKA (grupy metod.)	Kierownik	Dni, w których można hospitować lekcje w ognisku (grupie metod.)	Dni, w których kierownik ogniska udziela porad i informacji	Uwagi
Ognisko metodyczne j. polskiego w Gimn. Państw. im. Tad. Kościuszki w Łucku	Dr Marian Pisowicz	czwartki, piątki i soboty	czwartki, piątki i soboty	
Ognisko metodyczne j. francuskiego w Gimn. Państw. im. Tad. Kościuszki w Łucku	Maria Peretiatkowicz	poniedziałki od godz. 11—14 wtorki od godz. 10—14	poniedziałki od godz. 8—11, wtorki od godz. 8—10	
Samodzielna grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego j. niemieckiego w Gimn. Państw. im. Tad. Kościuszki w Łucku	Aleksander Birkholz	poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godz. 8—13	wtorki od godz. 12—14	
Samodzielna grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego geografii w Gimn. Państw. im. J. Słowackiego w Kowlu	Bolesław Glodt	poniedziałki, wtorki i środy	poniedziałki od godz. 13—14, środy od godz. 17—19	
Ognisko metodyczne biologii w Gimn. Państw. im. M. Kopernika we Włodzimierzu	Inż. Aniela Podgórska	poniedziałki, wtorki i środy *)	poniedziałki wtorki i środy	*) po uprzednim porozumieniu się z kierownikiem
Samodzielna grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego matematyki w Gim. Państw. im. Tad. Kościuszki w Równem	Atanazy Kowalski	środy i czwartki od godz. 8—12	środy i czwartki	we środy od 16—18 czynna biblioteka ogniska
Ognisko metodyczne zajęć praktycznych w Gimnazjum Państw. im. Tad. Kościuszki w Równem	Mikołaj Żuk	poniedziałki i wtorki	poniedziałki od godz. 16—18, wtorki od godz. 10—13	

KOMUNIKATY

97

Plan pracy ognisk i grup metodycznych, spełniających funkcje ognisk, w Okręgu Szkolnym Wołyńskim na rok szk. 1937/38.

1. Ognisko Metodyczne J. Polskiego w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Łucku.

I. Rejon ogniska obejmuje wszystkie szkoły średnie ogólnokształcące (gimnazja i licea) Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Kierownikiem ogniska jest nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. Tad. Kościuszki w Równem dr Marian Pisowicz.

II. W roku szkolnym 1937/38 będą opracowywane w ognisku następujące tematy:

1. Realizacja programu j. polskiego w kl. I—IV nowego gimnazjum — zebranie i omówienie na konferencji rejonowej doświadczeń czteroletniej pracy w gimnazjum (na podstawie materiału przygotowanego przez grupy metodyczne w ub. roku szkolnym).

2. Realizacja programu j. polskiego w kl. I liceum ogólnokształcącego — uwagi i spostrzeżenia z dwóch etapów rocznej pracy w szkole, przygotowane przez grupy metodyczne jako materiał dyskusyjny na konferencje rejonowe.

3. Realizacja programu j. polskiego w szkołach dla młodzieży niepolskiej (lektura i metody pracy) — praca sekcji nauczycieli, uczących w szkołach dla młodzieży niepolskiej.

4. Estetyczne wygłaszanie i teatr w szkole — praca grup metodycznych.

5. Tematy naukowe z dziedziny literatury w związku z programem liceum: okres renesansu i oświecenia — wykłady na konferencjach rejonowych.

III. Członkowie ogniska tworzą następujące zespoły (grupy) metodyczne:

1) dubieński, obejmujący nauczycieli z Dubna,

2) kowelski, obejmujący nauczycieli z Kowla, Lubomla i Maciejowa,

3) krzemieniecki, obejmujący nauczycieli z Krzemieńca,

4) łucki, obejmujący nauczycieli z Łucka i Horochowa,

5) rówieński, obejmujący nauczycieli z Równego, Ostroga, Sarn i Zdołbunowa,

6) włodzimierski, obejmujący nauczycieli z Włodzimierza.

Zadaniem grup metodycznych będzie 1) zbieranie materiału do dyskusji w związku z tematem 2. (realizacja programu w kl. I liceum) i praca nad zagadnieniem 4. (estetyczne wygłaszanie), 2) omawianie spraw aktualnych na obszarze danego zespołu i 3) w związku z tym organizowanie konferencji zespołowych i lekcji pokazowych oraz wzajemne hospitowanie się na lekcjach.

IV. Ognisko zorganizuje dwie konferencje rejonowe:

1. w listopadzie w Łucku, tematy:

a) Realizacja programu j. polskiego w ciągu 4 lat nauki w nowym gimnazjum — sprawozdania i dyskusje,

b) uwagi i spostrzeżenia w związku z pierwszym etapem pracy w kl. I liceum,

c) temat naukowy: okres renesansu;

2. w marcu we Włodzimierzu, tematy:

a) Uwagi i spostrzeżenia w związku z drugim etapem pracy w kl. I liceum,

b) temat naukowy: okres oświecenia.

2. Ognisko Metodyczne J. Francuskiego w Gimnazjum Państwowym im. Tadeusza Kościuszki w Łucku.

I. Rejon ogniska obejmuje wszystkie państwowe szkoły średnie ogólnokształcące w Okręgu oraz z prywatnych: gimnazjum Twa Krzewienia Kultury Polskiej w Kowlu, gimnazjum i liceum Wydziału Powiatowego i Zarzą-

du Miejskiego i gimnazjum z ukr. j. naucz. Twa im. Łesi Ukrainki w Krzemieńcu, gimnazjum i liceum im. Ks. H. Kołłątaja i z ukraińskim jęz. nauczania Twa im. Łesi Ukrainki w Łucku, z ukr. j. naucz. Teodora Piekarskiego i rosyjskim j. nauczania Rosyjskiego Twa Dobroczynności w Równem.

Kierowniczką ogniska jest nauczycielka Gimn. Państw. im. Tad. Kościuszki w Łucku Maria Peretiatkowicz.

II. W roku szkolnym 1937/38 członkowie ogniska będą opracowywali następujące tematy:

1. Realizacja programu j. francuskiego w kl. IV gimnazjum — praca zespołów metodycznych i praca indywidualna członków ogniska, nie należących do żadnego zespołu; zebranie i omówienie wyników na drugiej konferencji rejonowej.

2. Organizacja pracy w kl. I liceum w roku szkolnym 1938/39 w związku z realizacją nowego programu — referat o charakterze informacyjnym na pierwszej konferencji i przemyślenie sprawy przez zespoły metodyczne i poszczególnych członków ogniska.

3. Praca domowa ucznia — praca zespołów metodycznych i indywidualna nauczycieli, nie należących do zespołów.

4. Tematy związane z materiałem naukowym programu liceum ogólnokształcącego: a) gramatyka historyczna (elementarne wiadomości w zakresie przewidzianym w programie), b) podstawowe zasady wersyfikacji francuskiej, c) wybrane zagadnienia z zakresu historii, w szczególności historii kultury i z zakresu literatury francuskiej — opracowanie częściowo w formie referatów przez samych członków ogniska, częściowo w formie wykładów naukowych.

III. Dla opracowania wskazanych wyżej pod 1—3 tematów członkowie ogniska tworzą następujące zespoły: kowelski (Kowel, Maciejów, Włodzimierz), krzemieniecki (Krzemieniec), łucki (Dubno, Horochów, Łuck) i rówieński (Ostróg, Równe, Sarny, Zdołbunów). Praca zespołów będzie polegała na 1) omawianiu doświadczeń indywidualnych, 2) wzajemnym hospitowaniu się na lekcjach, 3) konferencjach organizowanych przez kierowniczkę ogniska zarówno dla ustalenia osiągniętych już wyników, jak dla omówienia planu pracy na dalszy okres.

IV. Ognisko zorganizuje dwie konferencje rejonowe:

1. w październiku w Łucku; tematy:

a) Uwagi dotyczące realizacji nowego programu j. francuskiego w klasie IV gimnazjum, w klasie I liceum;

b) Realizacja programu w kl. I liceum w roku szkol. 1937/38,

c) Elementarne wiadomości z gramatyki historycznej i wiadomości z wersyfikacji w programie licealnym (referaty członków ogniska);

2. w kwietniu w Równem; tematy:

a) Sprawozdanie i duskusja w związku z realizacją programu w kl. IV,

b) Uwagi w związku przemyśleniem sprawy organizacji pracy w kl. I liceum w roku szkolnym 1938/39,

c) Sprawozdanie z dotychczasowej pracy zespołów nad zagadnieniem pracy domowej ucznia,

d) Wybrane zagadnienia z historii kultury i historii francuskiej (wykłady naukowe).

3. Samodzielna Grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego jęz. niemieckiego w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Łucku.

Rejon grupy obejmuje wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące (z wyjątkiem prywatnego gimnazjum M. Verschleissera we Włodzimierzu).

Kierownikiem grupy jest nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. Tad. Kościuszki w Łucku Aleksander Birkholz.

Grupa jest w stadium organizacji. Plan jej pracy zostanie ustalony na konferencji rejonowej, która odbędzie się w ciągu pierwszego półrocza.

4. Samodzielna Grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego geografii w Gimnazjum Państwowym im. J. Słowackiego w Kowlu.

I. Rejon Grupy obejmuje wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące w Okręgu.

Kierownikiem jest nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. J. Słowackiego w Kowlu Bolesław Glodt.

II. Na rok szkolny 1937/38 samodzielna grupa ustaliła następujące tematy:

1. Uwagi i spostrzeżenia, dotyczące realizacji programu zagadnień życia współczesnego — zbieranie materiałów przez zespoły metodyczne w związku z dwoma etapami pracy szkolnej i omawianie ich na konferencjach rejonowych.

2. Realizacja programu geografii w gimnazjum, ze szczególnym uwzględnieniem klas III i IV — praca zespołów metodycznych, omówienie wyników na drugiej konferencji rejonowej.

3. Temat naukowy: Pojezierze Wołyńskie (referat).

III. Członkowie samodzielnej grupy tworzą następujące zespoły:

1) zespół kowelski — obejmuje nauczycieli z Kowla, Lubomla, Maciejowa i Włodzimierza,

2) zespół krzemieniecki — obejmuje nauczycieli z Dubna i Krzemieńca,

3) zespół łucki — obejmuje nauczycieli z Horochowa i Łucka,

4) zespół rówieński — obejmuje nauczycieli z Ostroga, Równego, Sarn i Zdołbunowa.

Zespoły metodyczne zajmą się przygotowaniem materiałów w związku z tematami 1 i 2, nadto jeden zespół opracuje sprawozdanie na drugą konferencję rejonową w związku z tematem 2 na podstawie materiałów, dostarczonych przez wszystkie zespoły. Praca zespołów będzie polegała na a) omawianiu indywidualnych doświadczeń członków zespołu, b) organizowaniu w związku z opracowywanymi tematami lekcji pokazowych i wzajemnym odwiedzaniu się na lekcjach, c) konferencjach, organizowanych przez kierownika samodzielnej grupy dla omawiania planu pracy i jej wyników.

IV. Odbędą się dwie konferencje rejonowe:

1. w listopadzie w Łucku; tematy:

a) Uwagi i spostrzeżenia w związku z dotychczasową pracą nad realizacją programu zagadnień życia współczesnego,

b) „Gdzie i jakie są materiały statystyczne, potrzebne do zobrazowania życia współczesnego Wołynia" — referat o charakterze informacyjnym;

2. w maju w Kowlu; tematy:

a) Uwagi i spostrzeżenia w związku z realizacją programu zagadnień życia współczesnego w klasie I liceum ogólnokształcącego,

b) Realizacja programu geografii w gimnazjum, ze szczególnym uwzględnieniem klas III i IV — sprawozdanie i dyskusja,

c) Pojezierze Wołyńskie — referat naukowy.

5. Ognisko Metodyczne Biologii w Gimnazjum Państwowym im. M. Kopernika we Włodzimierzu.

I. Rejon ogniska obejmuje wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące w Okręgu Szkolnym Wołyńskim.

Kierowniczką ogniska jest nauczycielka Gimnazjum Państwowego im. M. Kopernika we Włodzimierzu Inż. Aniela Podgórska.

II. Prace ogniska będą koncentrowały się dokoła następujących typów zagadnień:

A) Zagadnienia, wiążące się z pracą w liceum,

B) Zagadnienia, wiążące się z pracą w gimnazjum,

C) Zagadnienia ogólne, stanowiące podbudowę dla pracy w gimnazjum i liceum.

A. Zagadnienia wiążące się z pracą w liceum:

I. Zapoznanie się gruntowne z programami licealnymi: członkowie ogniska przemyślą program licealny (a) uwagi ogólne, b) część szczegółowa) wszystkich typów liceów z położeniem nacisku na ten typ liceum, w którym uczą. Na tle przemyślanego programu przystąpią do układania własnych rozkładów materiałów (czas, metoda, zakres, pomoce), uzgodnionych, w miarę możności, w obrębie zespołów metodycznych. Tak przygotowane rozkłady materiału stanowić będą punkt wyjścia do ogólnych rozważań na ten temat na I konferencji rejonowej. Opracowane rozkłady materiału będą stanowiły podstawę do realizacji programu licealnego w poszczególnych liceach. Poszczególni członkowie rejonu, realizując program w I licealnej zgodnie z powziętym przez siebie projektem rozkładu materiału — będą zbierali nasuwające się im uwagi (trudności i sposoby zwalczania ich), które posłużą im jako podstawowy materiał do rocznego sprawozdania ze sposobu realizowania programu. Sprawozdanie takie przedłożą następnie na wiosennej konferencji rejonowej, na której staną się one punktem wyjścia do racjonalnego rozkładu materiału nauczania dla I licealnej na rok szkolny 1938/39.

II. Bibliografia dla liceum:

1) Uzupełnienie dawnych spisów książek dla liceum.

2) Zorganizowanie zakupu książek w poszczególnych liceach i zorganizowanie wzajemnego wypożyczania książek w obrębie rejonu.

3) Pokaz książek dla liceum.

III. Pomoce naukowe dla liceum: wszyscy członkowie ognisk będą zbierali swoje uwagi i obserwacje na temat pomocy naukowych, które zdaniem ich są potrzebne do pracy w liceum. W miarę realizowania poszczególnych części programu — będą robili spisy pomocy naukowych. Uwagi swoje na powyższy temat prześlą do ogniska do dnia 1 kwietnia 1938 r. W ognisku materiały nadesłane zostaną opracowane, uzgodnione — i na konferencji wiosennej poda się odpowiednie wykazy do wiadomości ogółu. Członkowie zespołów metodycznych będą mogli na swych zebraniach sprawę tę przemyśleć gruntownie i przedyskutować, co znacznie ułatwi im pracę.

IV. Wykłady naukowe:

Na drugiej konferencji w związku z materiałem naukowym, zawartym w programie liceum, ognisko zorganizuje dwa wykłady naukowe z zakresu biocenozy oraz zmienności i dziedziczności.

B. Zagadnienia, wiążące się z pracą w gimnazjum:

I. Pogłębianie metodyczne zagadnień, objętych programem nauczania w klasie IV-ej gimn: 1) jako pomoc w tej pracy dla poszczególnych członków rejonu—winny służyć sprawozdania ze sposobu realizowania poszczególnych zagadnień programowych w kl. IV-ej, opracowanych przez ogniska metodyczne biologii, które są ogłaszane drukiem w „Dodatku" do „Przyrody i Techniki".

Uwaga: „Dodatek" ten winien znajdować się w rękach każdego nauczyciela-biologa.

1) Pokaz kilku najprostszych modeli z z zakresu fizjologii.
2) Pokaz książki dla ucznia i nauczyciela z zakresu kl. IV-ej.

II. Pogłębianie metodyczne wybranych zagadnień z zakresu kl. II-ej:

1) Opracowanie zagadnienia „Hodowla cebulkowych" (na podstawie referatu i lekcji pokazowej).
2) Pokaz najprostszych modeli do ćwiczeń z fizjologii roślin.

Uwzględnione będą następujące tematy: a) kiełkowanie, b) geotropizm, c) korzeń chłonie wodę, d) praca korzenia, e) praca pędu, f) siła pęcznienia, g) fermentacja alkoholowa, h) parowanie liści, i) powstawanie zieleni, j) znaczenie tlenu i CO^2 dla rośliny.

III. Pogłębianie metodyczne wybranych zagadnień z zakresu kl. I-ej.

1. Zagadnienie sposobu wyzyskania podręcznika na lekcji biologii w klasie I-ej (na podstawie lekcji pokazowej).

C. Zagadnienia ogólne, stanowiące podbudowę dla pracy w gimnazjum i liceum:

I. Znormalizowana pracownia biologiczna: pokaz z objaśnieniami.

II. Znormalizowany pokój hodowlany: j. w.

III. Ogród szkolny—na tle instruktywnego referatu, połączonego z pokazem.

IV. Egzekutywa na lekcji—na podstawie lekcji pokazowej w dowolnie dobranej klasie i na dobrowolnie wybranym zagadnieniu.

V. Obróbka szkła — zajęcia dla uczestników w celu umożliwienia sporządzania we własnym zakresie modeli do ćwiczeń.

Powyższe zagadnienia będą realizowane przy pomocy:

1. konferencji rejonowych,
2. prac zespołowych (zespoły metodyczne),
3. prac indywidualnych (tam, gdzie poszczególni członkowie rejonu nie tworzą zespołów),
4. prac członków rejonu, opartych na bezpośrednim kontakcie z ogniskiem;
   a) w czasie wyjazdów kierowniczki w teren,
   b) w czasie przyjazdów członków rejonu do siedziby ogniska.

Wykaz zespołów metodycznych będzie podany oddzielnie do wiadomości. Plan pracy zespołów będzie ustalony na konferencjach z kierowniczką ogniska.

W roku szkolnym 1937/38 przewidziane są dwie konferencje rejonowe ogniska:

1. we Włodzimierzu, w październiku; tematy:

A. Liceum:

1) Rozkład materiału.
2) Wytyczne programu licealnego.
3) Sposób realizowania jednego z zagadnień, objętych programem nauczania.
4) Książka w liceum (uzupełnienie spisu i pokaz książki).

B. Gimnazjum: kl. IV.

1) Pokaz kilku prostych modeli do ćwiczeń z zakresu fizjologii.
2) Pokaz książki dla ucznia i nauczyciela.
3) Wytyczne pracy nad doskonaleniem metod nauczania w kl. IV-ej.

Kl. II.

1) Zagadnienie hodowli cebulkowych (referat i lekcja).
2) Ćwiczenia i modele do ćwiczeń z zakresu fizjologii roślin (pokaz i objaśnienia).

Kl. I.

1) Wyzyskanie podręcznika na lekcji — (na tle lekcji pokazowej).

2. w Kowlu, w maju; tematy:

A. Liceum:

1) Wykład naukowy z zakresu: biocenozy.
2) Wykład naukowy z zakresu: zmienności i dziedziczności.
3) Sprawozdania dyskusyjne na temat przerobionego materiału nauczania, zgodnie z powziętym planem rozkładu materiału.
4) Pomoce do ćwiczeń w liceum — w opracowaniu członków rejonu.

B. Gimnazjum:

1) Egzekwowanie materiału — na tle lekcji.
2) Uwagi nad realizacją programu w kl. IV.

C. Zagadnienia ogólne:

1) Dalszy cykl zagadnień, związanych z ogrodem szkolnym.

6. Samodzielna Grupa, spełniająca funkcje ogniska metodycznego matematyki w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Równem.

I. Do rejonu samodzielnej grupy metodycznej matematyki należą wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące (gimnazja i licea) w Okręgu Szkolnym Wołyńskim.

Kierownikiem grupy jest nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Równem Atanazy Kowalski.

II. Plan pracy w roku szkolnym 1937/38 obejmuje następujące tematy:

1. Zagadnienia aktualne w związku z pracą w klasie I liceum ogólnokształcącego — omówienie na konferencji rejonowej.

2. Realizacja programu gimnazjum—zbieranie dalszych doświadczeń; praca zespołów metodycznych.

3. „Jak ujmować twierdzenie Talesa i liczby niewymierne w klasie III" — zebranie i omówienie wyników pracy zespołów metodycznych.

4. Tematy naukowe w związku z materiałem, objętym programem licem ogólnokształcącego.

III. Członkowie samodzielnej grupy tworzą następujące zespoły metodyczne:

1. kowelski — obejmuje nauczycieli z Kowla, Lubomla i Maciejowa,

2. krzemieniecki — obejmuje nauczycieli z Dubna i Krzemieńca,

3. łucki — obejmuje nauczycieli z Horochowa i Łucka,

4. rówieński — obejmuje nauczycieli z Ostroga, Równego, Sarn i Zdołbunowa,

5. włodzimierski — obejmuje nauczycieli z Włodzimierza.

Zadaniem zespołów metodycznych będzie zbieranie materiałów w związku z tematami 1 i 2 i praca nad tematem 3. Praca w zespołach będzie polegała na a) omawianiu indywidualnych doświadczeń członków zespołu, b) organizowaniu lekcji pokazowych, referatów i komunikatów bibliograficznych, c) zorganizowaniu wymiany książek (dla nauczyciela) pomiędzy szkołami, d) konferencjach, organizowanych przez kierownika samodzielnej grupy dla omówienia planu i wyników pracy zespołu.

IV. Odbędą się dwie konferencje rejonowe:

1. w Kowlu, w listopadzie; tematy:

a) Aktualne zagadnienia w związku z pracą w klasie I liceum ogólnokształcącego — przewidziany jest także wykład naukowy profesora uniwersytetu;

2. w Łucku, w kwietniu; tematy:

a) „Jak ujmować twierdzenie Talesa i liczby niewymierne w klasie III",

b) temat naukowy w związku z materiałem progr. liceum ogólnokształcącego.

7. Ognisko Metodyczne Zajęć Praktycznych w Gimnazjum Państwowym im. Tad. Kościuszki w Równem.

I. Ognisko obejmuje wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Kierownikiem ogniska jest nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. Tad. Kościuszki w Równem Mikołaj Żuk.

II. W ognisku będą opracowywane w roku szkolnym 1937/38 następujące tematy:

A. Praca zespołów metodycznych i indywidualna praca nauczycieli nie objętych zespołami:

1. Środki pomocnicze przy nauczaniu zajęć praktycznych w kl. IV.

2. Zainteresowanie młodzieży szkolnej zajęciami praktycznymi w związku z wiekiem i płcią.

3. Realizacja programu z technik dodatkowych a przygotowanie dziewcząt do samodzielnej, twórczej pracy w kl. IV.

4. Wykształcenie estetyczne dziewcząt w związku z nauczaniem robót kobiecych — prace sekcji nauczycielek robót kobiecych.

B. Tematy do omówienia na konferencjach rejonowych:

1. Przestrzeganie współczesnej formy plastycznej przy projektowaniu przez młodzież przedmiotów użytkowych z walcówki — wyniki pracy zespołu łuckiego.

2. Organizacja indywidualnej pracy ucznia przy posługiwaniu się obrabiarkami mechanicznymi — praca zespołu krzemienieckiego.

III. Członkowie ogniska tworzą następujące zespoły metodyczne:

1. kowelski — obejmuje nauczycieli z Kowla, Lubomla i Maciejowa,

2, łucki — obejmuje nauczycieli z Horochowa i Łucka,

3. krzemieniacki — obejmuje nauczycieli z Dubna i Krzemieńca,

4. rówieński — obejmuje nauczycieli z Równego i Zdołbunowa.

Zadaniem zespołów metodycznych będzie ozracowywanie zagadnień, wysuniętych przez ognisko na rok 1937/38, nadto praca nad zbieraniem i przygotowaniem materiałów w związku z zamierzonym przez ognisko wydawnictwem „Biblioteki podręcznej", jako lektury pomocniczej przy nauczaniu zajęć praktycznych, zwłaszcza w kl. IV.

Zadania swe zespoły metodyczne będą realizowały przez omawianie indywidualnych

doświadczeń nauczycieli, organizowanie lekcji pokazowych, konferencje organizowane przez kierownika ogniska w celu omówienia planu i wyników pracy zespołu.

IV. Odbędą się dwie konferencje rejonowe:

1. w listopadzie w Łucku,
2. w maju w Krzemieńcu.

Na konferencjach rejonowych poza tematami, wymienionymi w p. III, przewidziane są ćwiczenia praktyczne i wycieczki.

Uzupełnienie składu Komisyj Egzaminacyjnych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Zgodnie z ustępem 2 § 3 zarządzenia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 grudnia 1928 r. zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W .R. i O. P. Nr. 1, poz. 3 z roku 1929) — Kuratorium podaje do wiadomości, że pan Kurator uzupełnił skład Państwowych Komisyj Egzaminacyjnych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, podany w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okr. Szk. Woł. Nr. 9, poz. 113 z roku 1836 przez powołanie:

do rejonu I obejmującego powiat dubieński

p. Makarewicza Mariana, p. o. Dyrektora Gimnazjum Państwowego im. Stan. Konarskiego w Dubnie, na stanowisko Prezesa Państw. Kom. Egz.,

p. Dra Machalskiego Edmunda, Podinspektora Szkolnego w Dubnie, na stanowisko Zastępcy Prezesa Państw. Kom. Egz.,

do rejonu II obejmującego powiaty kowelski i lubomelski

p. Lassotę Józefa, Podinspektora Szkolnego w Kowlu, na stanowisko Zastępcy Prezesa Państw. Kom. Egz.,

do rejonu III obejmującego pow. kostopolski

p. Chruściela Rudolfa, Kierownika 7 kl. publ. szk. powszechnej w Bereznem, pow. kostopolskiego, na stanowisko Członka Państw. Kom. Egz.,

p. Jakubowskiego Władysława, p. o. kierownika 5 kl. publ. szk. powszechnej w Mokwinie, pow. kostopolskieoo, na stanowisko Członka Państw. Kom. Egz.,

do rejonu V obejmującego powiat łucki

p. Krajewskiego Lucjana, Inspektora Szkolnego w Łucku, na stanowisko Prezesa Państw. Kom. Egzamin.,

do rejonu VI obejmującego powiat rówieński i zdołbunowski

p. Niżnikiewicza Dymitra, Dyrektora Gimnazjum Państwowego im. A. Mickiewicza w Zdołbunowie, na stanowisko Prezesa Państw. Kom. Egz.,

do rejonu VII obejmującego powiat sarneński

p. Kwiatkowskiego Juliana, Inspektora Szkolnego w Sarnach, na stanowisko Zastępcy Prezesa Państw. Kom. Egzaminacyjnej.

Zmiana siedziby Państwowej Komisji Egzaminacyjnej VI rejonu.

Stosownie do postanowień ustępu 2 §. 2 zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 14.XII.1928 r., zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 poz. 3 z roku 1929) Kuratorium podaje do wiadomości, że Pan Kurator zarządzeniem z dnia 9 października 1937 r. Nr. I-23452/37 przeniósł z dniem 1 października 1937 r. siedzibę Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych VI rejonu, obejmującego powiaty rówieński i zdołbunowski z Ostroga do Zdołbunowa.

Komisja Egzaminacyjna mieścić się będzie w Państwowym Gimnazjum w Zdołbunowie.

Jednocześnie Pan Kurator zamianował p. Dymitra Niżnikiewicza Dyrektora Państwowego Gimnazjum w Zdołbunowie, prezesem tejże Komisji, w miejsce dotychczasowego prezesa p. Tomasza Łyska, przeniesionego na inne miejsce służbowe.

W sprawie broszury p. t. "Jak korzystać z poczty, telegrafu i telefonu.

Kuratorium podaje do wiadomości, że nakładem Ministerstwa Poczt i Telegrafów została wydana broszura p. t. „Jak korzystać z poczty, telegrafu i telefonu", którą Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 18.III.1937 r. Nr. III, P. U. 250/37 uznało za pożyteczny informator na terenie szkół wszelkich typów.

Wymienioną broszurę Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Lublinie przesłała prawie wszystkim szkołom na terenie Okręgu Wołyńskiego i nauczycielstwo może ją odpowiednio wykorzystać w pracach oświatowych nad młodzieżą.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego Biologii w gimnazjum państwowym im. M. Kopernika we Włodzimierzu.

Konferencja odbyła się w dn. 15 i 16 października 1937 r. Wzięli w niej udział oprócz członków Ogniska, przedstawiciela Kuratorium p. wizytatora St. Kempfa i instruktora ministerialnego p. A. Mączaka także goście z rejonów należących do innych okręgów szkolnych, mianowicie: pp. dyrektor Gimn. Państw. w Ostrołęce — Jan Radomski, kierownik Ogniska Met. Biol. we Lwowie — prof. M. Kosiński, kierownik Ogn. Met. Biol. w Kielcach — prof. Tomczyk i prof. Horbulewicz z Borysławia.

Zgodnie z powziętym na wiosnę 1937 r. planem pracy w Ognisku zagadnienia, poruszane na konferencji koncentrowały się dokoła następujących punktów:

I. Zagadnienia ogólne:

Jako podstawowe zagadnienie, stanowiące podbudowę dla wszelkich zagadnień programowych gimnazjalnych i licealnych rozważano:

1) sprawę pracowni biologicznej — jako warsztatu pracy ucznia i nauczyciela w gimnazjum i liceum,

2) sprawę pokoju hodowlanego — z tego samego punktu widzenia.

II. Pogłębianie zagadnień programu gimnazjalnego, stanowiących podbudowę dla realizowania programu licealnego.

III. Naświetlanie programu licealnego,

I. Zagadnienia ogólne:

1. Pracownia biologiczna:

Normalne warunki pracy można znaleźć tam, gdzie pracownia biologiczna odpowiada wymaganiom, stawianym przez program. W związku z tym na konferencji zademonstrowano znormalizowaną pracownię wraz z najniezbędniejszymi pomocami do ćwiczeń. Pracownię normalizowano zgodnie z Poradnikiem (Rok VI zeszyt 2 (14), oraz z wytycznymi, zawartymi w „Regulaminie dla pracowni szkolnych”, wydanym przez Centralne Pracownie Dydaktyczne w Warszawie.

Zademonstrowano:

1) *meble znormalizowane:* stoły dla uczniów, stół do pracy dla nauczyciela, szafę na szkielet, szafę na książki, szafę na szkło i pomoce do ćwiczeń, szafę na odczynniki chemiczne, stół do pracy podręcznej kryty blachą, stojaki o konstrukcji drewnianej, półki o konstrukcji drewnianej, tablica wraz z ekranem, kosz na śmiecie;

2) *inne urządzenia w pracowni:* zasłony czarne (dla epidiaskopowania) i białe (ochrona przed nadmiernym światłem) — sposób ich skonstruowania i działanie;

3) *urządzenia szaf:* pokazano, co ma się znajdować w poszczególnych szafach, jak to ma być ustawione, zaetykitowane — wyjaśniono, w jakim stopniu i dlaczego ułatwia to normalną pracą w szkole;

4) *inne pomoce*: zademontrowano i wyjaśniono: a) jak ma wyglądać i jak ma być urządzone pudełko biologiczne, b) pudełko z przyborami do sekcji, c) skrzynka na preparaty mikroskopowe, d) szafka na klucze, e) jak i dlaczego należy znaczyć szafy.

2. Pokój hodowlany:

Pokazano urządzenie pokoju hodowlanego. W związku z tym: 1) zwrócono uwagę na „wystawę” okien (Pd. Wsch., lub Pd. i Zach.), 2) pokazano najważniejsze meble: a) stojaki o konstrukcji drewnianej (jeden typ pod akwaria, drugi pod hodowle cebulkowych), b) duży stoł, kryty blachą do prac, związanych z hodowlami, c) stół kryty blachą do hodowli roślin, d) półkę na pomoce do hodowli, e) schodki przenośne. 3) *Hodowle:* a) pokazano, jak ma wyglądać dobrze założone akwarium, b) zademonstrowano 3 typy przewietrzacza do akwarium.

II. Zagadnienia gimnazjalne, stanowiące podbudowę dla realizowania zagadnień licealnych.

Z tego typu zagadnień wysunęły się na I-szy plan następujące kwestie:

1) ogród szkolny, 2) hodowle, 3) korelacja biologii z geografią, 4) użycie podręcznika w kl. I-ej, 5) książka dla ucznia i nauczyciela w kl. IV-ej, 6) ćwiczenia z fizjologii roślin w kl. II-ej, 7) modele dla ćwiczeń z fizjologii — dla kl. IV-ej.

1. Ogród szkolny:

Żywa i ciągle aktualna kwestia ogrodu szkolnego znalazła swój wyraz w omówieniu ogrodu szkolnego przez instr. min. p. A. Mączaka w referacie n.t. „Ogrody szkolne", uzupełnionym przez p. inż. A. Podgórską (Objaśnienia i pokaz ogrodu szkolnego przy Gimn. Państw. we Włodzimierzu).

W referacie p. instr. Mączak położył nacisk na istotę zagadnienia ogrodu szkolnego przy gimnazjum. Podkreślił konieczność rozgraniczenia wymagań, jakie stawia ogród szkoły powszechnej i ogród gimnazjum. Ogród gimnazjalny musi być czymś dowolnym ze strony nauczyciela; winien być dostosowany do istotnych wymagań danej szkoły, nie oparty na żadnym szablonie i wzorze. Zakres prac nauczyciela w ogrodzie nie może nauczycielowi (w żadnym wypadku!) utrudniać realizowania programu.

Praca ucznia w ogrodzie musi być dobrowolna i w żadnym wypadku nie może ucznia przeciążać, ani obarczać robotami, które nie mają nic wspólnego z realizowaniem zagadnień, uwzględnionych przez program.

Z powyższych względów ogród szkolny musi mieć stałą pomoc (n. p. w osobie jednego z woźnych), przeznaczoną do robót ziemnych i technicznych.

Ze względów wychowawczych — ogród szkolny powinien być pomyślany ładnie, dobór roślin powinien być barwny i estetyczny. W ten sposób ogród będzie ucznia pociągał i stwarzał warunki miłej pracy.

Powierzchnia ogrodu szkolnego, która nie powinna być zbyt mała (bo wtedy nic, albo bardzo mało można zrobić dla realizacji programu), ani zbyt duża (bo wtedy nauczyciel jest przeciążony pracą, co ujemnie odbija się na pozostałej pracy w szkole).

Uzupełniając zagadnienie ogrodu szkolnego — p. Podgórska podkreśliła konieczność logicznego rozplanowania ogrodu szkolnego; konstrukcja planu musi być prosta i dobrze przemyślana, rośliny dobrane planowo i estetycznie. Całość — powinna tworzyć jednostkę o wybitnie dekoracyjnym charakterze, w której części użytkowe muszą być skryte, uchodząc „pozornie" oczom patrzących.

Konkretnie omówiła tę sprawę referentka na przykładzie ogrodu szkolnego, którym rozporządza. Uczestnicy konferencji otrzymali 1) odbitki planu ogrodu szkolnego przy Gimn. Państw. we Włodzimierzu, oraz 2) wytyczne, ny zasadzie których został on zrealizowany, 3) omówienie, możliwie szczegółowe i konkretne, poszczególnych części ogrodu (sad, część ozdobna, dzikie trawniki, kwiaty letnie, pnącza, dobór drzew owocowych w ogrodzie szkolnym).

P. Podgórska zaznaczyła, że prac, związanych z ogrodem szkolnym nie uważa za ukończone — i że, w miarę posuwania się ich naprzód, będzie informowała o tym rejon.

3. Hodowle:

a) omówiono warunki, jakim powinno odpowiadać pomieszczenie na hodowle,

b) wybrano referat: „Jak należy wykorzystać hodowlę roślin cebulkowych przy nauczaniu biologii w kl. II-ej?", w którym referentka (p. Podgórska) starała się dać obraz: 1) w jaki sposób założyć hodowlę? 2) jak ją wyzyskać dla celów nauczania i wychowania. Referat był ujęty w formie kilku lekcji, wyczerpujących zagadnienie,

c) jako ilustrację możności realizowania zagadnień, poruszonych w referacie prelegentka wypowiedziała 2-godzinną lekcję w kl. II-ej: „Jak założyć hodowlę roślin cebulkowych"?

4. Korelacja biologii z geografią:

Zagadnienie to naświetlił szczegółowo p. prof. J. Janowski (Łuck) w referacie n. t. „Korelacja biologii z geografią na płaszczyźnie zagadnień gospodarczych".

Prelegent wysunął następujące tezy: 1) Ze względu na potrzeby opracowania zagadnień gospodarczych w programie biologii i geografii nauczyciele powyższych przedmiotów ustalają z góry stały plan wycieczkowy dla gimn., uwzględniając szczegółowo wycieczki o charakterze gospodarczym.

2) Z powyższych względów obaj nauczyciele powinni znać nietylko oba programy, ale także stosowane przez siebie podręczniki.

3) Z tych samych względów obaj nauczyciele powinni porozumieć się odnośnie stosowania tych samych metod na obu przedmiotach nauczania.

4) Nauczyciel, wyzyskujący materiał jako podbudowę do swego przedmiotu może poinformować swego kolegę o wynikach przez niego osiągniętych.

Następnie p. Janowski podał wykaz niezbędnych wycieczek o charakterze gospodarczym (omawiając je dość szczegółowo):

I. Zoologia:

1) do pasieki, 2) do mleczarni i folwarku (poznanie ras bydła i drobiu) — może tu być korelacja i z wych. fiz., 3) do gospodarstwa rybnego.

II. Botanika:

1) do browaru, lub gorzelni, 2) do sadu, 3) na pole, łąkę, do lasu.

III. Geografia gospodarcza:

1) do folwarku i zagrody wiejskiej — dla poznania organizacji pracy i struktury wytwórczości powyższych gospodarstw, płacy robotników i opłacalności wytwórczości wiejskiej (skorelować i z wych. fiz.),

2) do leśniczówki — dla poznania organizacji pracy w lesie i opłacalności lasu.

Na marginesie dyskusji, jaka wyłoniła się w związku z wygłoszonym referatem podkreślano: 1) referat dał możność gruntownego wejrzenia w ważne i aktualne zagadnienia gospodarcze, 2) referat przyczynił się do tego, że biolog zacznie poważniej traktować zagadnienia gospodarcze w obrębie swego przedmiotu, że aczkolwiek zagadnienia gospodarcze przedstawiają niesłychaną wagę, to jednak z braku czasu i odpowiedniego przygotowania biolog i geograf muszą pójść na pewien kompromis, pomyślany w sensie równomiernego rozłożenia pracy, związanej z realizacją zagadnień gospodarczych, na biologa i geografa.

5. Użycie podręcznika w klasie I-ej:

Sposób wyzyskania podręcznika (ciche czytanie—zaznajamianie się z nowym tekstem) został zilustrowany na lekcji w klasie I-ej (p. Cywińska) na temat: „Jak zwalczać szkodniki naszych sadów".

Lekcję swą przeprowadziła p. Cywińska zgodnie z następującymi wytycznymi (wytyczne te otrzymał każdy uczestnik przed lekcją):

I. Nawiązanie do zagadnienia

II. Rozwinięcie zagadnienia:

1. a) Jak się rozwija i żyje niestrzęp głogowiec (na podstawie ilustracji, zawartej w ulotce S. O. R. n. t. „Ochrona i pielęgnacja sadu")—inż. Dąbrowskiego,

b) zwalczanie niestrzęp głogowca.

2. Owocówka jabłkówka (opracowana, jak wyżej).

3. Mszyca wełnista (na podstawie cichego czytania ustępu z podręcznika — str. 48).

4. Krótkie wzmianki o innych szkodnikach sadu.

III. Na podstawie przerobionego materiału zróżnicowanie sposobów walki (mechaniczna, chemiczna, biologiczna).

IV. Stosunek państwa do szkodników sadu (ustawy, stacje ochrony roślin).

6. Książka dla ucznia i nauczyciela w kl. IV-ej:

Urządzony podczas konferencji pokaz umożliwił uczestnikom zaznajomienie się z książkami, których wykaz otrzymali na konferencjach w roku szk. 1936/37, a które mogą być pomocą w pracy nauczyciela i ucznia w kl. IV.

7. Ćwiczenia z fizjologii roślin w klasie II-ej:

Kierowniczka Ogniska zademonstrowała 23 modele do ćwiczeń z fizjologii roślin. Materiał i pomysły do tych ćwiczeń zostały zaczerpnięte z różnych Ognisk Biologicznych w Polsce. Modele powyższe o tyle przedstawiają wartość dla nauczyciela, że są one montowane z bardzo prymitywnego materiału (butelki, szybki szklane, drut, korek i t. p.) i w związku z tym nie obciążają zupełnie budżetu szkolnego. Wszystkie, zademonstrowane modele zostały wykonane w pracowni Ogniska Metodycznego Biologii w Gimn. Państw. we Włodzimierzu.

Ćwiczenia i związane z nimi modele były posegregowane na następujące serie:

1) kiełkowanie i geotropizm, 2) korzeń chłonie wodę, 3) praca korzenia, 4) praca pędu, 5) parowanie liści, 6) pęcznienie nasion, 7) siła pęcznienia nasion, 8) tlen i dwutlenek węgla w życiu rośliny, 9) powstawanie zieleni na świetle, 10) fermentacja alkoholowa.

Dobrany w powyższy sposób cykl ćwiczeń umożliwi nauczycielowi, znajdującemu się nawet w najbardziej prymitywnych warunkach (bez pracowni i bez pomocy do cwiczeń!) — opracowanie zagadnień, wiążących się z fizjologią roślin.

Aby ułatwić nauczycielowi montowanie powyższych modeli we własnym zakresie odbyły się *2-godzinne zajęcia uczestników konferencji*, poprowadzone przez nauczyciela zajęć praktycznych p. T. Króla.

Tematem zajęć była obróbka szkła; zostały one przeprowadzone według następującego planu:

I. Obróbka szkła płaskiego:

1. Szkło miękkie i twarde,

2. Czyszczenie szkła (chemiczne i mechaniczne),

3. Cięcie szkła (diamentem, narządziem amerykańskim i ostrym narzędziem),

4. Szlifowanie krawędzi i brzegów:

a) na kamieniu piaskowym,

b) proszkiem karborundowym, lub osełką karborundową,

5. Wiercenie otworów w szkle,

6. Łączenie szkła „certusem" i za pomocą wkrętek, uchwytów.

II. Obróbka szkła butelkowego:

1. cięcie butelek:

a) sznurkiem, b) węgielkiem retortowym, c) płonącą bawełną, zwilżoną w spirytusie, d) kluczem z drutu, e) pilnikiem.

2. Szlifowanie brzegów obciętych butelek i powierzchni.

III. Termiczna obróbka rurek szklanych:

1. Cięcie i piłowanie rurek.
2. Zaginanie nad płomieniem palników.
3. Łączenie rurek i zatapianie.

8. Modele do ćwiczeń z fizjologii do nauki o człowieku w klasie IV-ej:

Zademonstrowano i objaśniono proste przyrządy do wykazania:

1) Zawartości CO^2 w powietrzu (uproszczony aparat Wolperta),

2) tętna,

3) zależności między pracą, zmęczeniem i odpoczynkiem — prosty ergoskop.

III. Naświetlanie programu licealnego:

W związku z tym punktem omówiono następujące kwestie:

1. Rozkład materiału nauczania w liceum.
2. Sposób realizowania wybranego zagadnienia w lic. hum, na przykładzie: „Różnicowanie się organizmów".
3. Ogólne wytyczne i uwagi, związane z programem licealnym.
4. Ksiażka dla liceum.

1. Rozkład materiału nauczania w liceum:

Zagadnienie to zostało zagajone referatem p. prof. J. Panka (Równe) n. t. „Rozkład materiału nauczania w liceum humanistycznym". P. referent ustalił ilość godzin (wymiar roczny) biologii w liceum humanistycznym (50 godzin), dzieląc ten czas między poszczególne zagadnienia w materiale nauczania. Następnie kierowniczka Ogniska podała przykłady rozkładu materiału lic. hum., przyjęte na Zjeździe Kierowników w Krakowie i zwróciła uwagę na niebezpieczeństwo wielkiej rozpiętości czasu obliczonego przez Zjazd Krakowski (65 godzin) i p. prof. J. Panka (50 godz.) — w zestawieniu rocznym. Różnica 15 godzin w wymiarze rocznym mogłaby się odbić ujemnie na ilości opracowanego materiału w ciągu roku. Następnie p. Podgórska omówiła rozkład materiału nauczania w liceum przyrodniczym.

W zakończeniu ustalono, aby każdy członek rejonu realizował program zgodnie z powziętym i ustalonym przez siebie projektem rozkładu materiału, zwracał uwagę na trudności, radził im w miarę możności — i zbierał w ten sposób materiał do wspólnej pracy rejonu, która będzie polegała na konkretnym opracowaniu rozkładu materiału nauczania w liceum na Konferencji wiosennej 1937/38, lub jesiennej (1938/39).

2. Sposób realizowania wybranego zagadnienia na przykładzie „Różnicowanie się organizmów" w lic. hum.:

Zagadnienie to zostało opracowane w formie referatu przez p. dyrektora J. Radomskiego (Ostrołęka). W referacie swym prelegent podał przykładowo materiał, na jakim można przeprowadzić to zagadnienie, oraz wskazał metody, które można zastosować.

3. Ogólne wytyczne i uwagi, związane z programem licealnym:

Zagadnienie to zagaił instr. min. p. A. Mączak referatem n. t. „Na marginesie programów licealnych", w którym wskazał na konieczność zapoznania się nietylko z materiałem nauczania, jaki wskazuje program, ale i z „uwagami wstępnymi do programu", w których jest bardzo dużo wartościowego materiału dla nauczyciela. P. referent omówił sprawę metod, jakimi może posługiwać się nauczyciel przy realizowaniu poszczególnych regulaminów programowych. Wskazał na wielką elastyczność programu, zwracając równocześnie uwagę na konieczność gruntownego przemyślenia dobranego materiału, aby nie popaść w kolizję z ogólnymi tendencjami programu.

4. Książka dla liceum:

Na zakończenie zagadnień wiążących się z pracą w liceum, zademonstrowano szereg książek, które mogą być pomocą nauczycielowi (częściowo i uczniowi) w jego pracy w liceum.

Uzupełniono tu wykaz książek dla liceum.

Inż. Aniela Podgórska

Kier. Ogniska Metod. Biologii we Włodzimierzu.

WYDAWNICTWA NOWE I NADESŁANE.

St. Łempicki: Polski ideał wychowawczy. Bibl. Współpracy Domu i Szkoły. Nr. 15. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa.

Autor zajmuje się w niniejszej pracy historią polskiego ideału wychowawczego, określeniem jego konstrukcji i elementów składowych. Po wstępnym rozdziale, dyskutującym w ogólności problem ideału wychowawczego, jego stosowanie się oraz wagę pierwiastków tradycyjnych, przechodzi autor do dziejów tworzenia się tego ideału. Od średniowiecza, poprzez kilkowiekowe trwanie Rzeczypospolitej szlacheckiej, poprzez pierwszą walną bitwę o ideał wychowawczy, stoczoną przez Komisję Edukacyjną, prowadzi autor czytelnika w głąb XIX i XX wieku, aż do naszych czasów, ukazując, co każdy okres, co poszczególne obozy, partie polityczne i ugrupowania społeczne, kierunki myślowe i wielcy przedstawiciele narodu wnosili do konstrukcji tego ideału. Obszernie zajęła się ta praca doniosłą rolą Józefa Piłsudskiego jako wychowawcy i pedagoga narodowego. Ostatni rozdział poświęcony jest zagadnieniu wychowania moralnego i etyki indywidualnej w tradycjach Polski.

S. Gorniak i E. Ehrlich: Kapitał, obroty i rentowność sklepu detalicznego. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1937. Str. 44. Zł. 1.10.

Jest to zupełnie nowe, w odnośnej literaturze handlowej polskiej nie notowane dotychczas wydawnictwo. Pomyślane jako podręcznik dla III kl. gimnazjum kupieckiego, I kl. liceum handlowego oraz szkół przysposobienia kupieckiego drugiego stopnia i dostosowane do nowych programów.

Autorowie przygotowują dalszy ciąg swego wydawnictwa. Druga jego część będzie miała za temat zagadnienia prawne sklepu detalicznego.

Dr. W. Gottlieb i Dr. K. Zagajewski: Heinz Wird Kaufman. Podręcznik języka niemieckiego dla I kl. gimnazjów kupieckich. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. Nowy podręcznik wnika głęboko w zasadę wychowania szkoły.

Słownictwo kupieckie jest podane bardzo zręcznie, słowniczek zawiera około 500 słówek głównych jako zapas czynny, niecałe drugie tyle jako zapas bierny, przygodny. Preparacje, ćwiczenia, pouczenia gramatyczne i skarbczyk wyrazów, uszeregowanych według kategorii rzeczowych, dają dużo sposobności i ułatwień do ćwiczeń językowych.

K. Koźmiński: „Kamienie na szaniec". Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 195. Zł. 5.

Nowa ta praca Karola Koźmińskiego, to pierwsza bodaj próba u nas zebrania życiorysów dwunastu najwybitniejszych bohaterów ostatnich naszych walk o Niepodległość, poległych rycerzy, wywodzących się z wszystkich formacji wojskowych polskich, a więc zarówno z Legionów Polskich, Polskiej Organizacji Wojskowej, Polskich Formacji na Wschodzie, czy Armii Polskiej we Francji.

Poczet ten jest szczupły. Znaleźli się w nim jednak nie tylko ci, którzy piękną śmiercią na polu chwały swój dług wobec Ojczyzny spłacili, ale i najwybitniejsi z tych poległych żołnierzy polskich, którzy już za życia dali się poznać dobrze, jako rokujący olbrzymie nadzieje, kryli w sobie bogate zapowiedzi tego, czem staćby się mogli w przyszłości, gdyby śmierć nie przecięła nagle, nieoczekiwanie, nici ich, często młodocianego bardzo, żywota.

Zadaniem książki jest przypomnienie najszerszym naszym warstwom, naszej młodzieży przede wszystkim, wychowawcom, żołnierzom, tych czcigodnych postaci. Nazwiska takich ludzi, jak Król, Pększyc, Żuliński, Wyrwa, Sulkiewicz, Mościcki, Romer, Lis, Bartel de Weydenthal, Szul, Rodzyński i Jabłoński, są, jak powiedzieliśmy, ledwie fragmentem wielkiej całości. Niech choćby te tylko nazwiska pozostaną w pamięci naszej, jako przykład wysiłku żołnierskiego dla wyzwolenia i usypania szańców granicznych Odrodzonej Ojczyzny.

Sieroszewski Wacław. „W niepodległej Mongolii" (Dalej Lama). Powieść dla młodzieży. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska", Warszawa, 1937 r. 8⁰ str. 399. Cena zł. 4.

Głośna powieść dwutomowa p. t. „Dalej Lama" zjawiła się obecnie w przeróbce dla młodzieży pod powyższym zmienionym tytułem.

Egzotyzm środowiska mongolskiego opisanego z ogromną plastyką, wędrówka pełna niezwykłych przygód przez kraj obcy i niegościnny, dzielność dwojga młodego rodzeństwa w przezwyciężaniu trudności, nastręczających się na każdym kroku, składają się na całość interesującą, wybitnie przystosowaną jako lektura dla młodzieży.

Dziś, w chwili konfliktu na Dalekim Wschodzie lektura ta staje się bardzo aktualną.

Książka została zalecona jako lektura dla młodzieży szkolnej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

„Przyroda i Technika" czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych pod redakcją Dr. Anny d'Abancourt-Koczwarowej. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa.

„Przyroda i Technika" przynosi w najnowszym numerze treść bardzo ożywioną i ciekawą, ilustrowaną bogato rycinami, mapkami i wykresami.

Na interesującą całość składa się 6 oryginalnych artykułów, 42 szerszych artykulików w postaci notatek ujętych w działy: „Postępy i zdobycze wiedzy", „Rzeczy ciekawe", Co się dzieje w Polsce". Oprócz tego znajdujemy tam mapkę nieba na miesiąc bieżący i tablice metereologiczne za miesiące ubiegłe, ilustrujące w przybliżeniu przebieg pogody ze średnimi wartościami dalszych miesięcy. Na zakończenie znajdujemy recenzje książek.

Następujące dziedziny nauk przyrodniczych i technicznych zostały uwzględnione w ostatnim numerze jak: botanika, zoologia, astronomia, geofizyka, fizfjologia, chemia, medycyna, radioterapia, hydrotechnika, radiotechnika, konstrukcja maszyn, ochrona pracy i t. p. Czytelnik dowie się z niniejszego zeszytu „Przyrody i Techniki" o zjawiskach cieplnych u roślin jak „Arum" zwany powszechnie „aron" dochodzi do 400 stopni Celzjusza, o biologii chróścików, ciekawych owadów budujących domki w wodzie, o gigantycznej zaporze Boulder Dam w Kaliforni i o ma-

szynie do pisania nut i wiele pouczających i ciekawych wiadomości.

Medotyka biologii dodatek do czasopisma „Przyrody i Techniki" poświęcony nauczaniu botaniki i zoologii.

Ostatni zeszyt „Metodyki biologii" przynosi wiele cennego materiału metodycznego. Inż. T. Młynek daje szczegółowy i wyczerpujący opis, jak sporządzać preparaty słułbi. Prof. Knotz i Mul w interesujących artykułach p. t. „Insektaria do hodowli i obserwacji indywidualnych" opisują jeden z momentów współpracy nauczyciela przyrody i robót ręcznych, ilustrują problem korelacji przedmiotów w sposób godny naśladowania.

O ważnym momencie pracy szkolnej a m. Gazetką ścienną przyrodniczą pisze prof. St. Pawłowska podając dobre wskazówki zorganizowania tej pracy.

Oryginalny przyrząd własnego pomysłu, który ma naśladować jednostajny przepływ krwi w naczyniach krwinośnych oraz przenoszenia tętna opisuje Prof. Sibiga.

Na zakończenie tego bogatego treścią numeru znajdujemy przewodnik po przykładowym ogrodzie szkolnym w Warszawie.

Świat i Życie. Tom V. Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1937.

Tom piąty Świata i Życia stanowi jednocześnie klucz do poprzednich czterech tomów, ujętych w sposób monograficzny, a dających syntezę współczesnej wiedzy o świecie.

Sprostowanie.

W Dzienniku Urzędowym Kuratorium O. S. Woł. Nr. 7 z 1937 r. na str. 151, w ogłoszonych konkursach na stanowiska kierowników szkół — pod liczbą 3, zaznaczono omyłkowo stopień organizacyjny szkoły w Białoszowie, pow. zdołbunowskiego, jako 5-klasową, — zamiast 4-klasowej, co niniejszym prostuje się.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy przy ulicy Królewskiej Nr. 14,

ogłasza

KONKURS NA PODRĘCZNIKI GIMNAZJUM KUPIECKIEGO

z następujących trzech dziedzin:

1) podręcznik geografii gospodarczej dla klasy II-ej,
2) podręcznik historii dla klasy I-ej
i 3) podręcznik dla techniki i organizacji dla handlu dla klasy III-ej.

Za najlepsze trzy podręczniki będą udzielone nagrody, wyznaczone przez Zgromadzenie Kupców m. st. Warszawy, razem w wysokości zł. 1.500,— podzielone na trzy nagrody po zł. 500,— za podręcznik z każdej dziedziny.

Nagrodzone mogą być tylko podręczniki, zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. do użytku szkolnego.

Termin zgłoszeń — do 1-go maja 1938 r.

Uprasza się o zgłaszanie udziału w konkursie w biurze Zarządu Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy, przy ulicy Królewskiej Nr. 14.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Nr. pojedyńczy 60 gr. Konto P. K. O. Nr. 30.365.
Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORIUM.
Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. 13 Dywizii 3, tel. 164.